

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci žalobce P. Č., zastoupeného Mgr. Davidem Strupkem, advokátem se sídlem Jungmannova 31, Praha 1, proti žalovanému Ministerstvu vnitra, U Obecního domu 3, 112 20 Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2001 č. j. VS/2-51/1292/2000,

takto:

I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 5. 2001 č. j. VS/2-51/1292/2000 se pro vady řízení i nezákonnost zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen uhradit žalobci na nákladech řízení částku 3.150,- Kč, a to k rukám právního zástupce ve lhůtě do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Praze dne 30. 11. 2001, o níž jedná a rozhoduje Nejvyšší správní soud postupem podle § 130 a § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, je požadováno zrušení rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 5. 2001 č. j. VS/2-51/1292/2000, kterým bylo zamítnuto žalobcovo odvolání a potvrzeno rozhodnutí prvostupňového Okresního úřadu Kladno, vydané dne 20. 12. 2000, č. j. VV/21154/2000, kterým bylo odmítnuto prohlášení o nabytí státního občanství České republiky podle § 18a odst. 6 zákona č. 40/1993Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky (dále jen „zákon“).

Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že žalobce nelze považovat za osobu trvale žijící v České republice, neboť jeho úmysl se zde trvale zdržovat není možné ze zjištěných poznatků dovodit. Přitom za nedostatečný považoval průkaz fakturami dokladujícími prováděné práce v únoru 1993, resp. fakturami z května téhož roku a srpna 1994. Uvedl, že žalobce s Českou republikou spojovala pouze pracovní činnost, přičemž jeho otec a oba bratři žijí v České republice obdobným způsobem. Ve Slovenské republice žije jeho matka a další příbuzní a žalobce za nimi ve volných dnech jezdí. Poukázal na nález Ústavního soudu č. 64/1994 Sb., podle něhož pojem trvalý pobyt je třeba chápat ve smyslu faktickém a je třeba jím rozumět pobyt v místě stálého bydliště člověka, tj. kde má rodinu, byt nebo zaměstnání a v němž se také trvale zdržuje s úmyslem se zde zdržovat. Žalovaný popsal podrobně obsah správního spisu a skutkové okolnosti, které případ provázejí.

Žalobce především zpochybnil totožnost pojmů „trvalý pobyt“ a „trvalé žití“ s tím, že pouhá fyzická přítomnost jeho matky ve Slovenské republice nemůže stačit k závěru o žalobcově úmyslu tam také trvale žít. Je mu 27 roků a považuje za běžné, že opouští společnou domácnost s rodiči a buduje si vlastní soukromý život v jiné zemi.

Žaloba je důvodná.

Žalobce dne 9. 2. 2000 učinil před Okresním úřadem v Kladně prohlášení o státním občanství podle § 18a zákona. Předložil za tím účelem zejména společné potvrzení Obecního úřadu Úžice a P. c. společnosti T., a. s. o tom, že byl ubytován v období od 1. 10. 1992 do 30. 6. 1994 na ubytovně C. Ú. K. firma K., stavební společnost s. r. o. potvrzuje přechodné ubytování v jejím objektu v K. od 1. 7. 1994 do 26. 8. 1998 a ubytování žalobce v objektu kladenské firmy L. S. – L. v K. od 26. 8. dosud (k datu vydání potvrzení tedy do 13. 10. 1999) je rovněž potvrzováno. Podle čestného prohlášení V. Š. ze dne 25. 8. 1999, ten měl poskytnout žalobci ubytování k dlouhodobému pobytu v České republice od 1. 9. 1999 do 21. 12. 2000. Starosta obce Velký Lipník, okres Stará Lubovňa ve Slovenské republice informoval dne 29. 2. 2000 prvostupňový orgán o tom, že žalobce se v trvalém bydlišti zdržuje poměrně zřídka, asi 2x za rok, a to po dobu pracovního volna resp. dovolené, neboť je dlouhodobě zaměstnaný v České republice. Pobytu v obci využívá k návštěvě rodičů, přitom bydlí v jejich rodinném domě. Dále je potvrzováno období, v němž žalobce pracoval u české firmy (K. od 14. 9. 1994 do 30. 4. 1998).

Rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v době účinnosti zákona ve znění zákona č. 194/1999 Sb. Podle ust. § 18a zákona, systematicky řazeného v části třetí (zvláštní ustanovení o státním občanství České republiky v souvislosti se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky), fyzická osoba, která měla k 31. 12. 1992 státní občanství České a Slovenské Federativní Republiky, která nebyla státním občanem České republiky a která měla na území České republiky trvalý pobyt podle zvláštních zákonů ke dni 31. 12. 1992 a tento pobyt dosud trvá, anebo která od tohoto data až dosud žije trvale na území České republiky, může učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky.

Výtku žalobce dotýkající se obsahové odlišnosti pojmů trvalého pobytu a trvalého žití lze učinit středobodem dalších úvah, jež ústí v závěr o nesprávné aplikaci právního předpisu žalovaným. Především nerozlišil dostatečně srozumitelně oba ony pojmy, když závěr o nesplnění podmínek trvalého žití podepřel téměř výlučně argumentací týkající se trvalého pobytu. Tento pojem se snažil naplnit obsahem a s ním pak porovnávat situaci žalobcovu. Takovýto postup však zavedl žalovaného do slepé uličky a jeho argumentace tím utrpěla na věrohodnosti, když se takto snažil využít i institutu přechodného pobytu. Zákon výrazně

rozlišuje dvě situace, za nichž lze učinit prohlášení o nabytí státního občanství. Jednak případ, kdy osoba měla trvalý pobyt, jednak kdy pouze trvale žila na území České republiky. Nelze tedy obsah pojmu trvalého žití hledat v pojmu trvalého pobytu, leda že by šlo o argument *a contrario*. Oba instituty vyjadřují jiný požadavek. V tomto ohledu argumentace žalovaného nemůže obstát, neboť chybně ztotožnil obě podmínky, jež se navzájem vylučují a mylně tak vyložil a posléze aplikoval zákon. Odmítnutí prohlášení o nabytí státního občanství nemůže se opírat o nenaplnění podmínky trvalého pobytu, protože důvody je třeba hledat autonomně ve splnění podmínky trvalého žití.

Nepochybně i trvalé žití má být faktického rázu a také volní složka takové fyzické osoby nechť je zohledněna. Tímto směrem se však žalovaný neubíral. I když je nabíledni, že žalobce bez přerušení pobýval na území České republiky od 1. 10. 1992 do 13. 10. 1999, bylo vyvozováno, že jeho vztah k místu trvalého bydliště je prioritní. To však nelze z obsahu provedených důkazů tvrdit. Žalobce má pravdu, zmiňuje-li své právo volby způsobu života a toliko ze vztahu syna a matky bez dalšího nelze vyvozovat závěr o tom, že není jeho skutečným přáním v České republice trvale žít. Naopak, jeho návštěvy jsou velmi sporadické a neodpovídá obsahu spisu tvrzení o tom, že ve volných dnech jezdí za svou matkou, jezdí za ní totiž pouze dvakrát do roka. Otázka důvodu pobytu (pracovní činnost) může být součástí zjišťování naplnění zákonné podmínky, nikoli však jediná či za všech okolností rozhodující.

Ze všech uvedených důvodů pak soud rozhodnutí žalovaného zrušil, a to jak proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí je v rozporu se spisy, tedy jde o vadu řízení, tak i z důvodu chybné aplikace § 18a zákona, tedy nezákonnost rozhodnutí (§ 76 odst. 1 písm. b), § 78 s. ř. s.). V dalším řízení pak bude žalovaný vycházet z právního názoru shora naznačeného, zejména co se týče rozlišení podmínky trvalého žití jako autonomní kategorie vyjádřené v tomto zákoně, ale i závěru rozporu hodnocení skutkových okolností. Žalovaný může provést další důkazy, uzná-li to za potřebné; jeví se přitom vhodné zaměřit se na doplnění údajů potvrzujících beze zbytku naplnění předpokladu trvalého žijí v zákonném intervalu „od 31. 12. 1992 dosud“.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když soud postupoval podle advokátního tarifu (§ 7, § 8 odst. 3, písm. f), § 13 vyhl. č. 177/1996Sb), totiž 1000,- Kč na soudním poplatku, 2 x 1000,-Kč za hlavní úkon a 2 x 75,- Kč paušální náhrada. K uhrazení částky k rukám zástupce žalobce Mgr. Davida Strupka byla stanovena přiměřená lhůta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně dne 13. 5. 2003

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu